

Aan de gemeenteraad

22 DEC 2022

Ons kenmerk 0000293140
Bijlagen 1

Onderwerp Raadsinformatiebrief actualisatie uitvoeringsplan Regiovisie en
evaluatie GR Jeugdhulp Datum 30 november 2022

Geachte raadsleden,

In het eerste deel van deze brief informeren wij u over het proces rond het actualiseren van het uitvoeringsplan van de Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden. In het tweede deel van deze brief informeren wij u over de uitkomsten van de evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling Servicebureau Haaglanden (hierna de GR).

1. Actualisatie uitvoeringsplan Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden

In 2021 is de Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden vastgesteld. Deze is voor 2022 een eerste keer vertaald naar een uitvoeringsplan. In het uitvoeringsplan staan de activiteiten en dossiers, waarmee de 10 gemeenten gezamenlijk, ondersteund door het regionale Programmabureau, en in aanvulling op alle lokale inzet en de inzet van het regionale Servicebureau, de doelstellingen van de Regiovisie dichterbij brengen. Er zijn zowel regionaal als lokaal inspanningen nodig om de doelen in de Regiovisie te realiseren. Om te komen tot een geactualiseerd uitvoeringsplan, wordt bij de activiteiten en dossiers beoordeeld waar regionale samenwerking daadwerkelijk van meerwaarde is en wat lokaal maatwerk betreft. Het uitvoeringsplan wordt geregeld bijgesteld en geactualiseerd. De bijstelling wordt met de tien gemeenteraden gedeeld.

Het streven is om steeds voor het nieuwe jaar te hebben gezien of en hoe geactualiseerd moet worden en de eventuele bijstelling met de tien raden te delen. De actualisatie naar 2023 vraagt echter wat meer grondigheid en tijd. Daarvoor zijn een aantal redenen. Ten eerste zijn er veel ontwikkelingen op regionale dossiers, zoals de Jeugdbescherming en de JeugdzorgPlus. Ten tweede zijn op een aantal doelstellingen van de Regiovisie – onder meer ‘zo thuis mogelijk’, normaliseren en onderwijs-zorg – nadere inventarisaties uitgevoerd om te bepalen waar de regio de grootste meerwaarde heeft in aanvulling op de lokale inzet. Ook inventariseren de 10 gemeenten op dit moment of ze iets kunnen betekenen in de gevolgen van de personeelskrapte. De meeste inventarisaties komen in december of begin januari gereed. Ten derde is de regio goed betrokken bij en proactief aan het inspelen op de landelijke Hervormingsagenda, maar deze is nog wel altijd in de maak. Ten vierde hebben de 10 gemeenten vastgesteld, dat er noodzaak is tot verdere focus alsmede tot meer samenhang met andere lokale en regionale programma's, zoals Huiselijk Geweld en Vroeg- en Voortijdig Schoolverlaten. De 10 gemeenten doen samen liever een paar dingen echt goed, met ook alle aandacht voor implementatie, dan teveel half of soms dubbel, ook richting de uitvoerende partijen.

De insteek is om in februari een concept met de 10 gemeenteraden te delen. De meeste raden bespreken het concept. De Raden van Zoetermeer en Pijnacker-Nootdorp hebben met het vaststellen

van de Regiovisie besloten, dat elke actualisatie ook als Raadsvoorstel voorgelegd wordt. Hierna kunnen

de 10 wethouders in samenspraak met hun colleges het nieuwe uitvoeringsplan formeel vaststellen. Tot die tijd werken de 10 gemeenten door aan de voor 2022 vastgestelde prioriteiten en de vanwege actualiteit daarbij gekomen aanvullende activiteiten.

Hiernaast informeren wij u, dat het regionale Servicebureau en Programmabureau, samen met de betreffende wethouder, begin 2023 een ronde doen langs de 10 Raden om u nader te informeren over wat zij doen, in aanvulling op de lokale inzet en het lokale primaat.

2. Evaluatie Gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp Haaglanden

Voor de administratieve processen en contractmanagement van de jeugdhulp in Haaglanden is in 2015 een gemeenschappelijke regeling bedrijfsvoeringsorganisatie ingericht¹. Deze GR werd in 2017 ook verantwoordelijk voor de inkoop van jeugdhulp, op basis van een door de gemeenten opgesteld en door de gemeenteraden vastgesteld inkoopkader. Bij de vaststelling van de 4e wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden in november 2019, is bepaald dat een evaluatie plaatsvindt naar het organisatie- en samenwerkingsvermogen van deze GR.

De evaluatie, onder begeleiding van een extern onderzoeksbureau, heeft in opdracht van het GR bestuur in het eerste kwartaal van 2022 op een interactieve wijze² plaatsgevonden. De opdracht, alsmede de uitkomst is afgestemd met het Bestuurlijk Overleg Jeugd en conform afspraak uitgevoerd vóór de lokale verkiezingen van 2022. Het onderzoeksrapport is recentelijk door het nieuwe bestuur van de GR aan het Bestuurlijk Overleg Jeugd aangeboden³. De eindrapportage is in de bijlage van deze brief toegevoegd.

Conclusies en aanbevelingen

Er is in het kader van de evaluatie van de GR onderzoek gedaan naar het organisatie- en samenwerkingsvermogen van het Servicebureau en de hierin deelnemende gemeenten. Hierover is door alle betrokkenen een gedeeld beeld naar voren gekomen, namelijk:

- Alle jeugdhulp is op een doeltreffende en rechtmatige wijze gecontracteerd.
- Productomschrijvingen en tarieven zijn beschreven en vastgelegd.
- Relatie-, contract- en kwaliteitsbeheer zijn adequaat ingericht.
- Er is stabiliteit en rust in de relatie met aanbieders van jeugdhulp gecreëerd.

Het Servicebureau heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld van een inkooporganisatie naar een serviceorganisatie met een grotere rol dan alleen de inkoop van de jeugdhulp. Dit heeft meerwaarde, maar die meerwaarde kan nog beter worden benut door zowel het Servicebureau als door een beter samenspel tussen gemeenten en aanbieders. Het gaat dan met name om het verbeteren van de beleidscyclus, het verhelderen van de rol, positie en handelingsruimte van het Servicebureau, het verbeteren van de prognoses door het Servicebureau en een nog duurzamere samenwerking met aanbieders. Het ontbreken van een structurele reflectie op de doeltreffendheid van beleid en uitvoering wordt ook benoemd.

Het onderzoeksbureau doet tot slot een tweetal aanbevelingen over hoe de opgebouwde meerwaarde beter kan worden benut en beveelt aan om tot een gedeeld beeld te komen over de volgende ontwikkelstap van het Servicebureau.

¹ Aanvankelijk onder de naam Inkoopbureau en later vanwege de brede rol 'Servicebureau'.

² Het onderzoeksbureau heeft het onderzoek gezamenlijk met het Servicebureau, gemeenten en jeugdhulpaanbieders van uitgevoerd.

³ Na de gemeenteraadsverkiezingen is het bestuur van de GR van samenstelling gewijzigd. Gewacht is met aanbieden van het rapport totdat het nieuwe bestuur zich kon buigen over de evaluatie.

Reactie op de conclusies en aanbevelingen

Het college kan zich vinden in de conclusies uit het rapport. Het college beaamt dat het Servicebureau zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld van een inkooporganisatie naar een serviceorganisatie die meerwaarde biedt ten opzichte van het enkel inkopen van jeugdhulp en herkent dat er nog ruimte is om de opgebouwde meerwaarde beter te benutten. Zeker gezien de uitdagingen waar de gemeenten voor staan en de samenwerking die nodig is om de gewenste transformatie en kostenbeheersing te realiseren. Het onderzoeksbureau doet een tweetal aanbevelingen die kunnen bijdragen aan het organisatie- en samenwerkingsvermogen van de GR Servicebureau.

De aanbevelingen

In de eerste aanbeveling wordt aangegeven dat het Servicebureau met name meerwaarde zou kunnen bieden wanneer zij als 'punt van permanente reflectie fungeert, als smeder van vitale integrale samenwerkingsverbanden en als makelaar en marktmeester voor het leggen van goede verbindingen'. Ook het meer data gestuurd werken wordt als belangrijke pijler genoemd. In het verlengde van de eerste aanbeveling, wordt in de tweede aanbeveling geadviseerd om het vervolgproces in te richten op het ontwikkelen van een gedeeld beeld over de volgende ontwikkelstap van het Servicebureau (t.a.v. de positie, rol, handelingsruimte van het Servicebureau en de samenwerking onderling ten behoeve van de transformatiedoelstellingen en kostenbeheersing).

De aanbevelingen nemen we ter harte. Het is echter van belang om te onderstrepen dat het antwoord op de vraag 'Wat is de gewenste vervolgstap en positie van het Servicebureau in Haaglanden?' niet direct voorhanden ligt. Niet alleen het voeren van een dialoog tussen gemeenten, Servicebureau en jeugdhulpaanbieders is hiervoor nodig, ook zijn een aantal externe ontwikkelingen van invloed op het realiseren van de aanbevelingen.

Op dit moment zijn het Rijk, de VNG en de gemeenten in overleg over de inhoud van de Hervormingsagenda Jeugd. Hierin zullen onder andere afspraken worden gemaakt over de (vormgeving van de) verplichte regionale samenwerking en de reikwijdte van de jeugdwet. De hervormingsagenda wordt naar verwachting begin volgend jaar afgerond. Hierna zal een nadere uitwerking nodig zijn alvorens een nog scherper beeld gevormd kan worden over de exacte toekomstige governance binnen de H10 regio en de rol van het Servicebureau hierin. Met deze ontwikkelingen in achtgenomen, kan op termijn fundamenteeler gekeken worden naar de exacte positionering van het Servicebureau (in relatie tot gemeenten en aanbieders). De raad wordt in de loop van dit proces inhoudelijk geïnformeerd hierover.

Verbetermaatregelen

Ondertussen is er niet stilgestaan. Sinds de uitvoering van deze evaluatie, welke vóór de gemeenteraadsverkiezingen heeft plaatsgevonden, zijn er namelijk al verbetermaatregelen in gang gezet. Hieronder zijn de belangrijkste maatregelen genoemd:

Ten aanzien van de regionale samenwerking

➤ *Het verbeteren van de beleidscyclus*

Het gezamenlijke beleid van gemeenten is vastgelegd in de 'Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden 2021-2026' en uitgewerkt in een Uitvoeringsplan. Het regionale Programmabureau coördineert voor en met de 10 gemeenten de regionale activiteiten die nodig zijn om, bovenop alle lokale inzet, de in de regiovisie opgenomen doelstellingen te bereiken. Afgelopen zomer is de eerste monitor verschenen, waarin, indien mogelijk, de doelstellingen zijn vertaald naar meetbare indicatoren. De monitor wordt met alle betrokkenen (Servicebureau, gemeenten, gemeenteraadsleden, aanbieders, jongeren, ervaringsdeskundigen etc.) de komende jaren steeds verder verfijnd. Uiteindelijk moeten alle lokale en regionale inspanningen er toe

bijdragen dat "alle kinderen en jongeren gezond, veilig en kansrijk opgroeien - thuis, bij hun eigen ouders - waarbij ze zich ontwikkelen tot veerkrachtige (jong)volwassenen die naar vermogen actief mee doen in de samenleving". In de kwaliteitscyclus kan "plan" gekoppeld

worden aan de regiovisie, "do" betreft de vertaling naar de uitvoering, de monitor moet "check" mogelijk maken en "act" betreft de (bij)sturing van de uitvoering van de jeugdhulp. De resultaten van de monitor zijn ook input voor de actualisatie van het uitvoeringsplan dat aan de Regiovisie gekoppeld is (zoals hiervoor beschreven). Hiermee hebben we belangrijke stappen gezet in het navolgen c.q. ontwikkeling van de beleidscyclus. Ondanks deze ontwikkelingen blijft dit een belangrijk aandachtspunt. De gemeenten hebben het Programmabureau en Servicebureau gevraagd om met nadere voorstellen te komen hoe beleid en inkoop op elkaar te laten aansluiten en hoe de beleidscyclus verbeterd kan worden. Denk bijvoorbeeld aan een betere aansluiting tussen het uitvoeringsplan van de Regiovisie en de instrumenten die door het Servicebureau worden ingezet.

- *Strategisch partnerschap met jeugdhulpaanbieders op bestuurlijk niveau*
Met de vaststelling van de Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden vorig jaar, is ook vastgesteld om structureel via bestuurlijk overleg gesprekken te voeren met bestuurders van aanbieders gericht op de ontwikkeling van het zorglandschap. Ook het Servicebureau en Programmabureau neemt hieraan deel. Hiermee versterken we het duurzame karakter van de samenwerking waarbij de kennis en ervaring van gemeenten, Servicebureau en aanbieders nog beter kan worden benut.
- *Pilot 'meten van de outcome'*
Voortvloeiend uit de door de gemeenteraden vastgestelde inkoopstrategie wordt in samenwerking met een vijftal aanbieders op basis van data, de landelijke geharmoniseerde outcome criteria (uitval, klanttevredenheid en doelrealisatie) gemeten. Hierdoor ontstaat een beter beeld over de maatschappelijke effecten van de inzet van jeugdzorg. We spreken met aanbieders af hoe data aangeleverd dient te worden op het gebied van de outcome-criteria en hoe we op termijn kunnen toewerken naar het meten van het (maatschappelijk) resultaat op een uniforme wijze. De pilot draagt bij aan het data gestuurd werken.

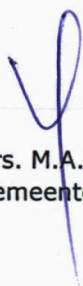
Ten aanzien van de inzet van het Servicebureau

- *Het verbeteren van de beleidscyclus*
Met het Servicebureau worden, vanuit onze rol als opdrachtgever, nadere afspraken gemaakt over hoe zij nog beter ingezet kunnen worden bij het realiseren van de beschreven ambities en doelen zoals vastgelegd in de Regiovisie (gecoördineerd door het Programmabureau). Denk bijvoorbeeld aan een betere aansluiting tussen het uitvoeringsplan van de Regiovisie en de instrumenten die door het Servicebureau worden ingezet (bijvoorbeeld de ontwikkeltafel met gemeenten en aanbieders). We hebben het Servicebureau gevraagd hiervoor een plan van aanpak op te stellen.
- *De verdere doorontwikkeling van de ontwikkeltafels met jeugdhulpaanbieders*
Jeugdhulpaanbieders, gemeenten en Servicebureau hebben grote stappen gezet met de start van de ontwikkeltafels in het kader van de inkoop 2021 e.v. Aan de ontwikkeltafels wordt met name gewerkt om inkoopafspraken te operationaliseren dan wel door te ontwikkelen richting de dagelijkse uitvoering. Hernieuwde afspraken krijgen jaarlijks een plek in de herziene contracten. Inmiddels zijn ook de eerste resultaten zichtbaar. Denk bijvoorbeeld aan de recente productherzieningen en aanpassingen in tarieven. De meerwaarde van het Servicebureau kan via het doorontwikkelen van de ontwikkeltafels nog beter worden ingevuld. Ook ten aanzien van de meer beleidsmatige vragen (samen met Programmabureau). We hebben het Servicebureau verzocht hier, in overleg met de gemeenten, nadere invulling aan te geven.

➤ *Betrouwbare prognoses*

In het rapport wordt gesteld dat gemeenten ontevreden zijn over de (financiële) prognoses. Er zijn inmiddels afspraken gemaakt tussen gemeenten en het Servicebureau die moeten bijdragen aan betrouwbare prognoses. Ook wordt onderzocht hoe de financiële prognoses doorontwikkeld kunnen worden naar zorgprognoses. Daarnaast wordt er gewerkt aan de automatisering van de prognoses die het gemakkelijker moeten maken om analyses uit te voeren en data te ontsluiten.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. M.A.I. Born
gemeentesecretaris

drs. A.P.J. van Hemmen
burgemeester